

Literature:

1. *Berdnik O.A. Sensitivity of the body to environmental factors // Environment and health. – 2000. – №1. – P.38-41.*
2. *Blight J.G. Trends in medical education // Eur. J. Dent. –1998. – V.2, N1. – P.2-7*
3. *Craig Storti Culture Matters: The Peace Corps Cross-Cultural Work Book. Washington: Peace Corps, 1999. – P. 102-107.*
4. *Human Physiology: Compendium. Textbook / Ed. B.I. Tkachenko and V.F. Pyatina. – SPb., 1996, – 363 p.*

**ВИКОРИСТАННЯ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ
ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

Куликова Л. А.

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

kulikovaludmila621@gmail.com

Мелітополь, Україна

Система вищої освіти в Україні зазнає тих же суперечливих змін, що і суспільство. На сьогодні вже не існує єдиного освітнього простору. Йому на зміну прийшла децентралізація управління і вимушена комерціалізація вищих навчальних закладів, оскільки вона не отримує необхідної бюджетної підтримки.

З іншого боку, значно розширився простір педагогічної діяльності. Помітні зміни відбуваються і в навчанні іноземних мов, які стали по-справжньому затребуваними. У зв'язку з цим, підготовка висококваліфікованих кадрів зі знанням англійської мови є цілком актуальною. Але щоб випускники сприймали свою освіту як професійну, слід змінити методи викладання освітніх компонентів. На даний момент у вищих навчальних закладах все ще переважають вербальні пояснювально-ілюстративні методи навчання у вигляді лекцій, практичних занять, семінарів і практикумів. Не всі викладачі прагнуть розвивати і підкреслювати творчу

індивідуальність здобувача вищої освіти, не піклуються про особистісне спілкування зі студентами.

Соціальне замовлення на творчо працюючого спеціаліста знайшло відображення у концепції особистісно орієнтованої освіти. На думку С. І. Подмазіна, мета особистісно орієнтованої освіти є не формування і навіть не виховання, а «... знаходження, підтримка, розвиток людини в людині, розвиток механізмів самореалізації, саморозвитку, адаптації, саморегуляції, самозахисту, самовиховання та інших механізмів, необхідних для становлення самобутнього особистісного образу і діалогічного, безпечного способу взаємодії з людьми, природою, культурою, цивілізацією» [3, с. 27].

Якщо в класичній освітній парадигмі, яка панувала фактично до кінця ХХ століття, освіту розглядали як процес і результат передачі знань, умінь і навичок, а основний акцент робився на запам'ятовуванні студентами готової навчальної інформації, то зараз їй на зміну прийшла інноваційна парадигма, де головною дійовою особою стає сам здобувач вищої освіти, якого необхідно навчити не сумі знань, а способам мислення, вмінню самостійно ставити завдання і знаходити нестандартні рішення [2, с. 75].

Високий рівень прояву творчого досвіду студента-майбутнього фахівця має на увазі, що він веде творчий пошук рішення педагогічних завдань, вирішує сам педагогічні завдання, висловлює оригінальні думки з позиції учня і приймає рішення на його користь. Такий випускник має досить виявлену потребу в творчому зростанні, висуває нові пропозиції щодо вдосконалення навчально-виховного процесу, який відрізняється від традиційного.

В умовах сучасної освітньої парадигми основним завданням викладачів є «забезпечення розвивальної ролі кожного суб'єкта навчального процесу. При цьому змінюються і функції викладача, він тепер не інформатор, не "передавач" інформації, а передусім організатор, консультант та співучасник процесу пізнання». Щоб студент навчався самостійно, його слід навчити

вчитися та забезпечити його навчання відповідними умовами. До організації самостійної пізнавальної діяльності сьогодні існує спрощений підхід. Її розглядають як позааудиторну роботу по опрацюванню певного матеріалу [4].

Засобом залучення студентів до творчої педагогічної діяльності є спеціальні методи стимулювання інтересу до навчання. Аналіз процесу підготовки фахівців з іноземної мови за традиційною системою виявив недостатність особистісно-орієнтованого навчання. Існує недостатня наукова, теоретична і практична розробленість проблеми, тому здійснюється пошук ефективних шляхів вирішення поставленої проблеми.

У пошуку таких шляхів вирішення проблеми викладачі англійської мови вищих навчальних закладів починають звертатися до альтернативної особистісно орієнтованої методики, коли індивідуальні здатності і потреби кожного студента повинні бути враховані при наповненні заняття інформаційним матеріалом.

Сучасна лінгводидактика пропонує цілий ряд особистісно орієнтованих педагогічних технологій. Найбільш обговорювана сьогодні технологія базується на реалізації підходу TBLL (Task Based Language Learning) – метод комунікативних завдань. Головним ядром цієї методики є стимулювання до творчого використання англійської мови в чотирьох видах діяльності: читання, аудіювання, говоріння і письмо. Для спонукання студентів виражати власні думки викладач має підбирати такі комунікативні ситуації, з якими здобувач вищої освіти може зіткнутися у повсякденній дійсності. Сама комунікативна ситуація не повинна бути надуманою, а повинна сприйматися як реальна ситуація, що вимагає від студентів вживання англійської мови і активізує рецептивно-продуктивні навички усної і писемної діяльності та пов'язані з ними когнітивні процеси.

В рамках "конструктивістського" підходу поряд з TBLL методом широко використовуються й інші особистісно орієнтовані освітні технології – IBM (Inquiry Based Methods) – методи, засновані на дослідженні. Тут доречно

згадати такі розроблені методики як Discovery Learning – евристичне навчання, PBL (Problem Based Learning) – навчання, засноване на рішенні задач, Project Based Learning – метод проектів, RBL (Resource Based Learning) – навчання, засноване на використанні автентичних інформаційних ресурсів [2, с. 77].

Технології IBM найбільш доречно використовувати саме на заняттях з іноземної мови. Саме евристичні методи даної технології сприяють активізації інтелектуально-творчої діяльності студента і мотивують засвоєння необхідних знань, сприяють вихованню всебічно творчої особистості, яка ставить запитання, критично мислить, аргументовано будує своє мовлення та здатна здійснювати власні дослідження. Евристичне навчання висуває підвищені вимоги до матеріально-технічного забезпечення навчального процесу і залежить від попереднього рівня грамотності здобувачів вищої освіти, а також від рівня володіння стратегіями самоосвіти.

Метод PBL (Problem Based Learning) заснований на вирішенні задач. Досліджувані теми і обговорювані проблеми повинні бути засновані на реальних ситуаціях з життя. Навчальний процес включає такі форми, як проведення дослідження, збір та аналіз інформації, робота в команді. Названий освітній формат сприяє формуванню знань, умінь і навичок, необхідних для подальшої професійної діяльності випускників. Використання методу PBL неминуче супроводжується зміною ролі викладача – перехід від командної і керівної ролі до такої, що оптимізує навчальний процес. Іноді групова робота не завжди ефективна, оскільки на початковому етапі студенти часто вважають за краще працювати над проблемою самостійно. Перевага методу проектів (Project Based Learning) полягає в тому, що інтелектуально-творча діяльність студентів при роботі над проектом може не обмежуватися часовими рамками заняття і передбачає позааудиторну самостійну і спільну роботу, результатом якої, як правило, є групова презентація.

Методи навчання RBL (Resource Based Learning) і CAL (computer Assisted Learning) засновані на використанні автентичних інформаційних ресурсів і комп'ютерних технологій, які дають змогу працювати над проектами, проводити незалежне дослідження. Програмне забезпечення комп'ютерних технологій викликає інтерес до самоосвіти, дає доступ до електронної комунікації студентів між собою і викладачем, дає можливість доступу до інформації під час виконання письмових робіт, опрацювання вимови, читання тощо. Воно мотивує студентів, викликає інтерес до самоосвіти [5, с. 26].

Як зазначає А.Т. Анісімова, не можна нікого нічому навчити, можна лише мати бажання навчитися. Основне завдання освітнього процесу – допомогти здобувачу вищої освіти відкривати нові для нього знання. Саме цій меті і служать особистісно орієнтовані освітні технології, які спрямовані на розвиток навичок самоосвіти, здатності працювати самостійно і в команді, здобувати знання з безпосереднього досвіду, використовувати теоретичні знання і навички в реальних автентичних ситуаціях. Згадані методики спрямовані на формування у студентів індивідуальних освітніх стратегій, тобто вирішити основну задачу – "навчити вчитися" [2, с. 80].

Особистісно орієнтований підхід впливає на вибір технологій навчання. Необхідність поставити студента в центр навчального процесу змушує віддавати перевагу технологіям навчання в співробітництві і створити умови, в яких студент розвиває власну універсальну сутність. На заняттях слід створити освітнє середовище, яке б надавало студенту свободу вибору способів виконання навчальних завдань, використання нетрадиційних форм групових та індивідуальних занять з метою активізації творчості студентів, створило б умови для творчості в колективній діяльності. Заняття англійської мови мають перетворитися на такі заняття, де кожен студент не лише засвоює ті чи інші знання, але і пізнає самого себе, вчиться керувати собою, оцінювати свої реальні можливості, прогнозувати шляхи їх розвитку, тобто будувати себе як особистість.

Особистісно орієнтоване виховання засобами іноземної мови передбачає використання навчального спілкування, співпраці та активної творчої діяльності у студентів. Тому викладачеві необхідно знайти спосіб включити студента в реальну мовленнєву комунікацію, в інформаційний обмін, не виходячи з навчальної аудиторії, змодельовати реальний процес входження в культуру. Особистісно-орієнтований підхід дозволяє впровадити в навчальний процес також інші активні форми в навчанні, які сприятимуть розвитку творчих здібностей студентів, мислення, вміння перебудовуватися в мінливому сучасному суспільстві. Викладачу слід зробити акцент на навчання у співпраці, включення таких видів робіт, які викликають емоційну розрядку студентів.

Позитивний результат для формування аналітичних умінь студентів знаходиться в прямій залежності від засобів і умов, в яких буде формуватися ця риса. Виділяються наступні умови: 1) індивідуальний підхід до студента; 2) створення комфортних (психологічних) умов, в яких буде розкриватися творчий потенціал студента; 3) ретельний відбір навчального матеріалу, значимий і цікавий для студентів; 4) застосування нових технологій у навчанні іноземних мов [1].

Особистісно орієнтоване навчання передбачає обов'язкову опору на внутрішню структуру пізнавальної діяльності студента: знання того, як виконують творчі роботи, чи вміють вони перевірити правильність своєї роботи, скоригувати її, які розумові операції вони повинні виконати для цього. Аналітичні вміння формуються в різних пізнавально-дослідних вправах, ситуативно-ігрових вправах, проблемних ситуаціях, різних конкурсах, рольових іграх. Все це сприяє активізації розумової діяльності студентів, а саме – вмінню порівнювати, зіставляти, робити висновки, тобто активізації аналітичних операцій.

Література

1. Адамбалинова Б. К., Артыкова Е. У. Личностно-ориентированный подход в обучении. Вестник КазНУ. Серия филологическая. №4 (138). 2012. URL: <https://articlekz.com/article/22323>

2. Анісімова А. Т. Образовательные технологии обучения иностранному языку на основе личностно-ориентированного подхода. Научный вестник Южного института менеджмента. №3, 2014. С. 75–80.

3. Подмазін С. І. Особистісно-орієнтована освіта (соціально-філософський аналіз): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філософ. наук: 09.00.03. Дніпропетровськ, 2006. 34 с.

4. Солдатенко М. М. Теоретико-методологічні основи розвитку самостійної пізнавальної діяльності майбутнього вчителя: Дис... д-ра наук: 13.00.04 2007. URL: <http://www.disslib.org/teoretyko-metodolohichni-osnovy-rozvytku-samostiynoyi-piznavalnoyi-dialnosti.html>].

5. Westwood P. What teachers need to know about teaching methods. Acer Press, 2008. С. 26–38.

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ МЕТОДИК ИНТЕНСИВНОГО ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Мацапура Л.В.

Харьковский национальный медицинский университет

matsapura19@gmail.com

Тарлева А.В.

tarleva_al@ukr.net

Харьковский национальный медицинский университет

Харьков, Украина

История методики преподавания иностранных языков знает многочисленные попытки найти наиболее эффективный и рациональный метод обучения. В результате подобных научных изысканий в середине XX века появился суггестопедический метод Г. Лозанова, который лег в основу всех последующих интенсивных методик и методов обучения иностранным языкам.